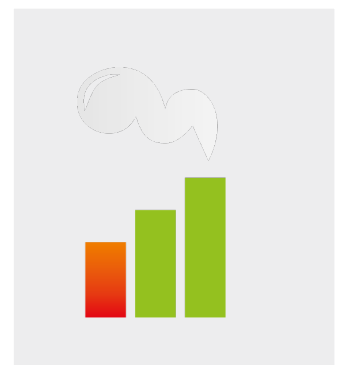
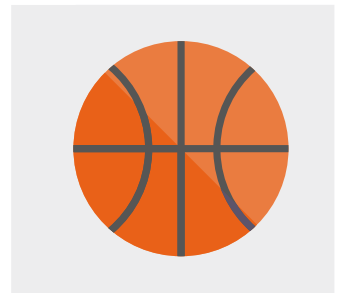
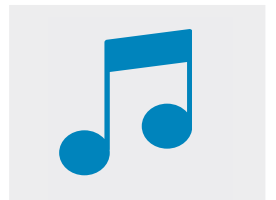
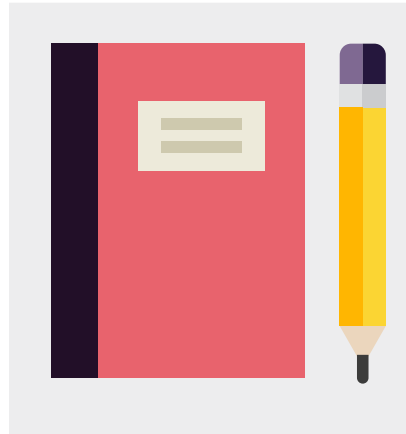

Lupp 2017

POPULÄRVERSION

Nässjö kommun

Bakgrund och syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, MUCF:s Lupp-undersökning har år 2017 genomförts i Nässjö kommun på högstadiet i årskurs 8 samt på gymnasiet i årskurs 2. Undersökningen genomfördes under hösten 2017 och insamlingen gjordes genom en webbenkät på skolorna. Insamlingen har skötts av kommunen med hjälp av MUCF och analys samt sammanställning har gjorts av Enkätfabriken på uppdrag av Nässjö kommun.

Svarsfrekvens

Totalt har 300 av 367 elever på högstadiet i årskurs 8 svarat på undersökningen. Svarsfrekvensen på högstadiet är således 82 %. På gymnasiet har 211 av 416 elever i årskurs 2 svarat på enkäten, vilket ger en svarsfrekvens om 51 %.

Analys populärversion

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten i en populärversion för att i denna rapport ge en sammanfattad bild av Nässjö-ungdomarnas upplevelser. Endast utvalda diagram redovisas och fokus i denna version ligger på områdena trygghet och hälsa. För att få en mer heltäckande bild av ungas livsvillkor i Nässjö rekommenderar vi att läsa huvudrapporten.

För att kunna mäta utvecklingen över tid görs jämförelser med Lupp-resultaten i Nässjö från tidigare år. Nässjö har tidigare gjort lupp-enkäten år 2008, 2011 och 2014. Dessa värden redovisas på vissa ställen i diagram, tabeller eller i den löpande texten. I den löpande texten berörs även på olika ställen jämförelser med rikssnittet för Lupp (de kommuner som genomfört Lupp år 2017).

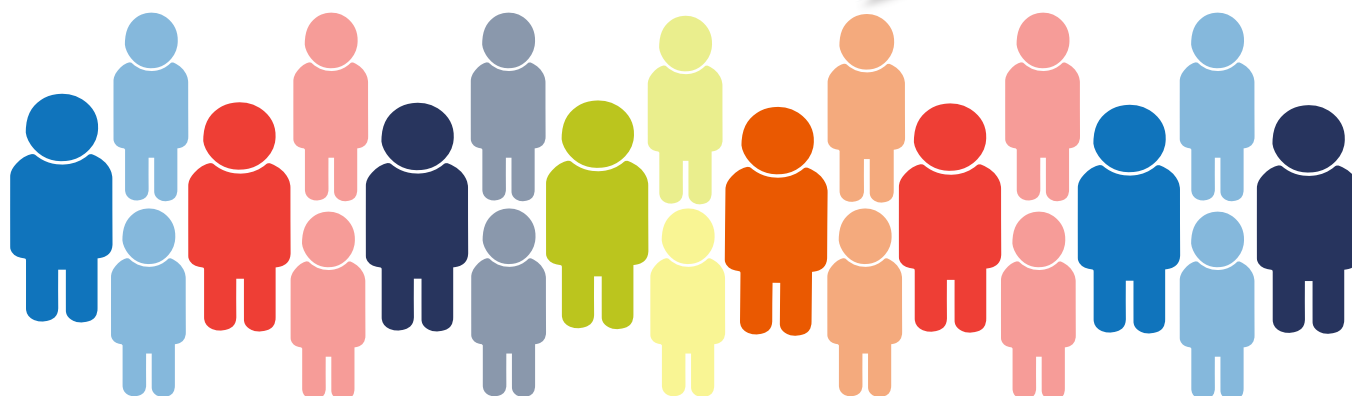
Vi har svarat på Lupp-enkäten!

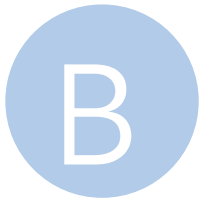
11 % har en sjukdom eller nedsatt funktion

51 % tjejer
47 % killar
2 % annan könsidentitet

86 % heterosexuella
3 % bisexuella
1 % homosexuella
10 % osäkra /vill inte def.
/annat

84 % födda i Sverige
11 % födda utanför Europa

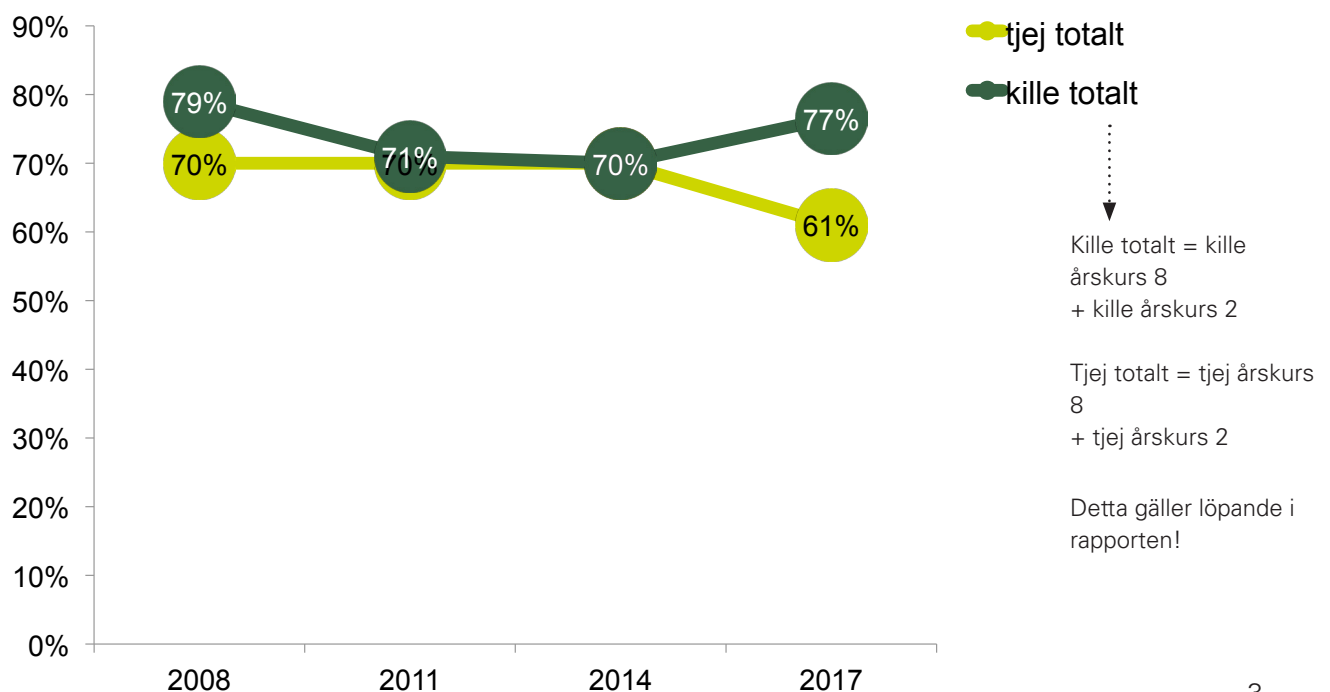

Sammanfattning

- Totalt svarar 76 % av ungdomarna i årskurs 8 och 56 % av ungdomar i årskurs 2 att det finns väldigt eller ganska mycket att göra på fritiden i Nässjö. Gymnasieungdomarna, i synnerhet tjejerna, är alltså mindre nöjda. Vid en jämförelse över tid framgår det att andelen killar som anser att det finns mycket att göra ökat sedan år 2014. Andelen tjejer som anser detsamma har dock minskat något.
- Gymnasietjejerna är också den grupp som i störst utsträckning anser att det saknas fritidsaktiviteter där de bor (vilket 36 % i gruppen svarar). Det finns vissa skillnader sett till bostadsområde. Ungdomar som bor i Bodafors saknar fritidsaktiviteter i störst utsträckning. Där svarar 45 % ja på frågan om aktiviteter saknas. I Nässjö tätort och Forserum är andelen som anser att aktiviteter saknas lägre, mellan 18-29% svarar ja på frågan. I Malmbäck är andelen som svarar ja 36 % och i övriga områden runt 40 %.
- Vad gäller vilken typ av fritidsaktiviteter som saknas framgår det att olika idrotter/sporter, kulturaktiviteter samt mötesplatser efterfrågas av ungdomarna. Flera nämner också att aktiviteter finns, men att det är svårt att ta sig till aktiviteterna på grund av dåliga bussförbindelser eller tidtabeller.
- En stor andel av ungdomarna tränar/idrottar, läser och är ute i naturen. Några tydliga könsskillnader framgår och den största gäller spelandet av online-, data- eller tv-spel. En klart högre grad av killarna spelar online- tv- eller dataspel minst en gång veckan, totalt 86 % att jämföra mot 23 % bland tjejerna.
- Andelen unga som är medlemmar i någon förening har minskat något sedan år 2014. Detta följer således den nationella trenden om att föreningslivet inte når en lika stor andel ungdomar som tidigare.

Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket att göra på fritiden
Utveckling över tid

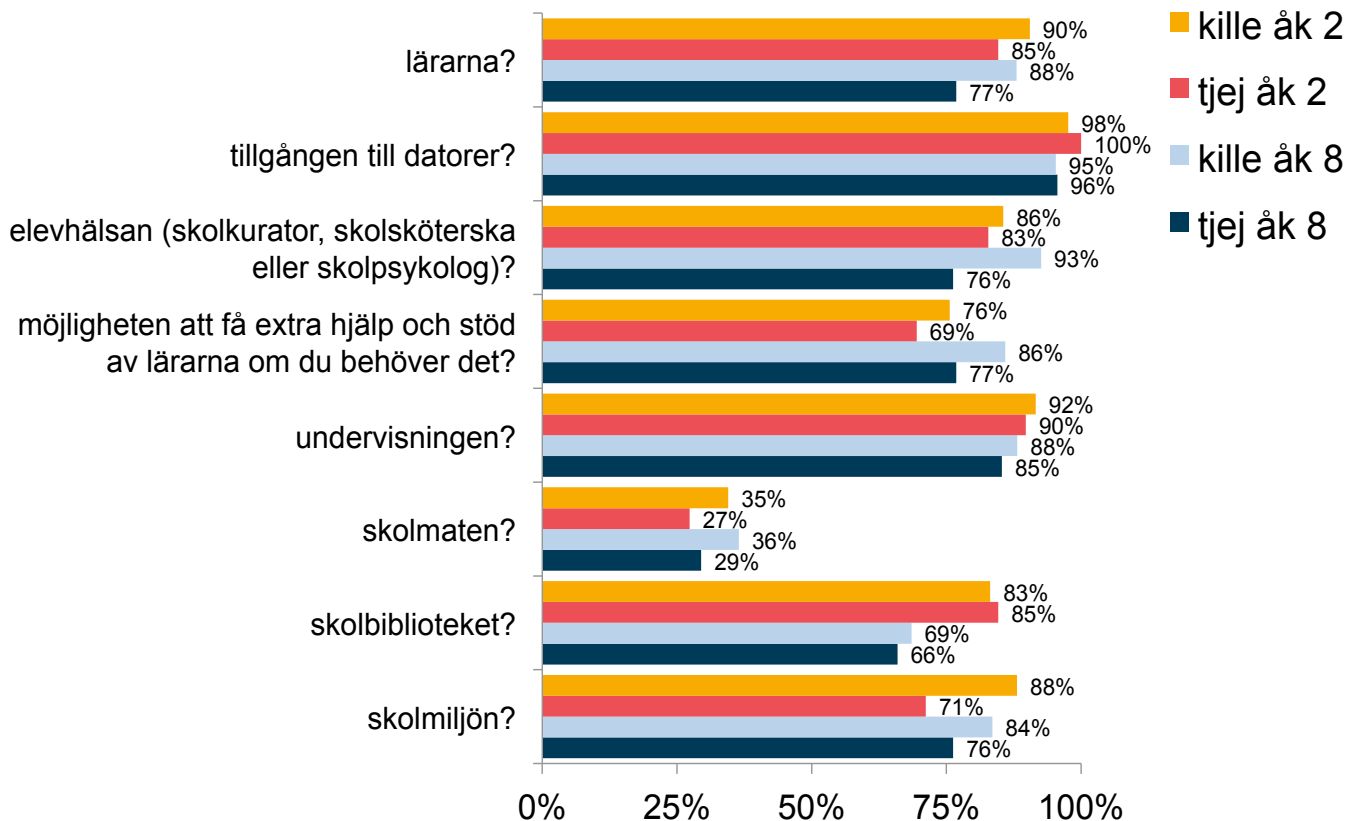

Sammanfattning

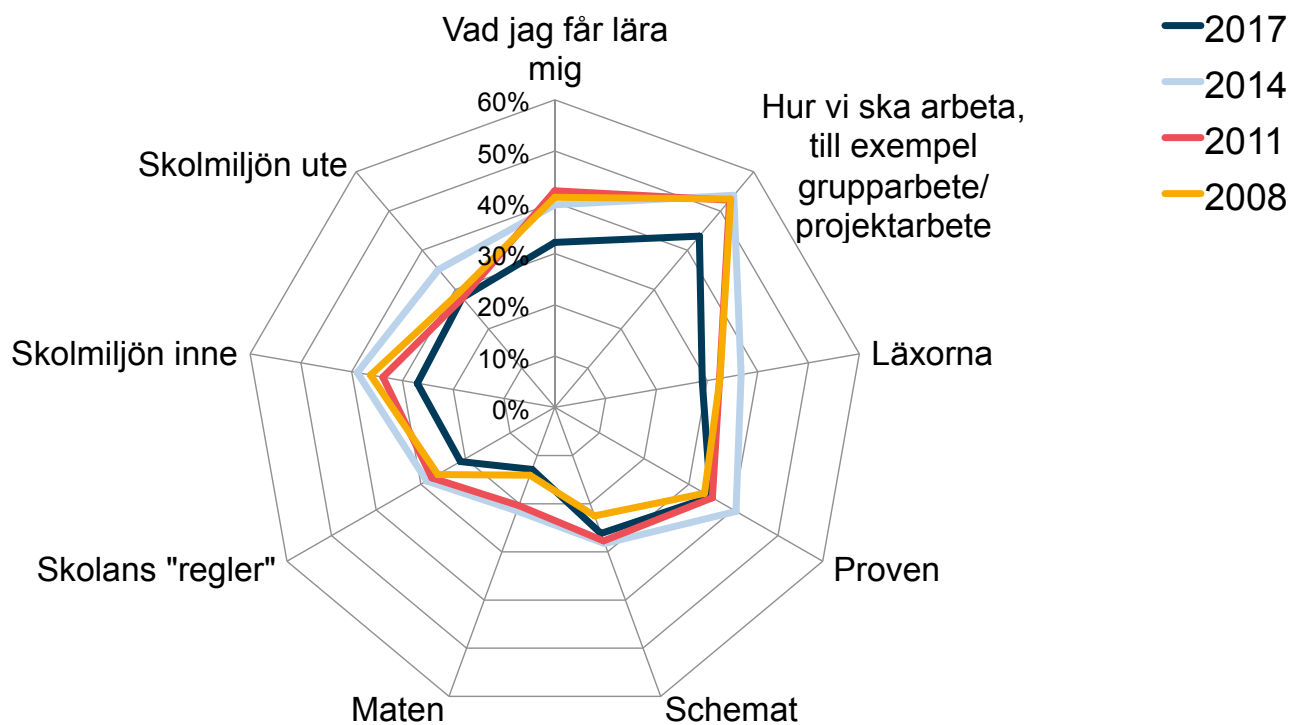
- En stor andel, runt 90 %, av ungdomarna i Nässjö är nöjda med lärarna och undervisningen på skolan. Andelen som är nöjda med skolmaten är tydligt lägre. Totalt svarar 32 % av unga i Nässjö att de är mycket eller ganska nöjda med skolmaten.
- Vad gäller frågor som rör stämningen och trivseln på skolan finns det tydliga könsskillnader. Tjejer instämmer i lägre grad än killar att de trivs med stämningen på skolan. Andelen tjejer som instämmer i detta är 62 % och bland killar 84 %.
- Hälften av gymnasieungdomarna och en relativt hög andel högstadieungdomar (runt 30 %), svarar att våld förekommer på skolan. Andelen som svarar att våld förekommer på skolan är högre i Nässjö än i riksnittet för lupp.
- Ungdomarna i Nässjö vill i hög grad vara med och påverka om olika saker i skolan. Däremot är andelen som upplever att de får påverka klart lägre. I flera frågor tenderar dock det upplevda inflytandet i skolan ha minskat över tid.

Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...

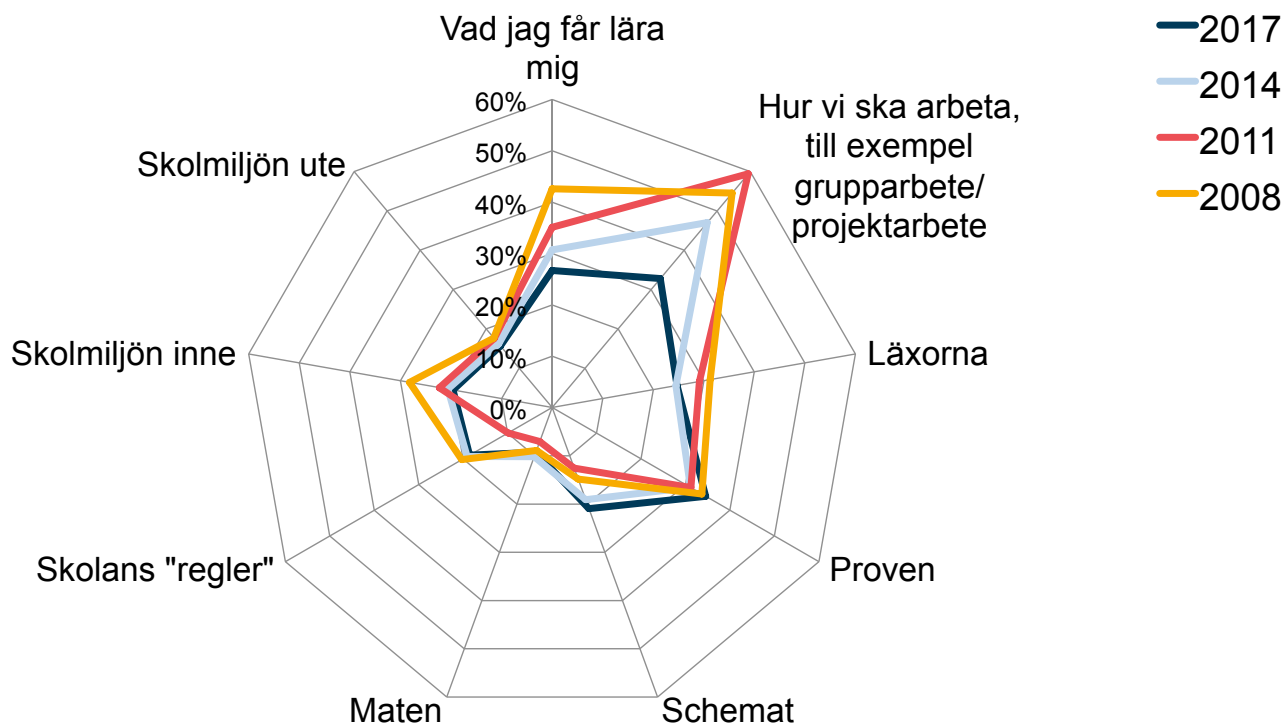
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"

Andelen killar som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid

Andelen tjejer som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid

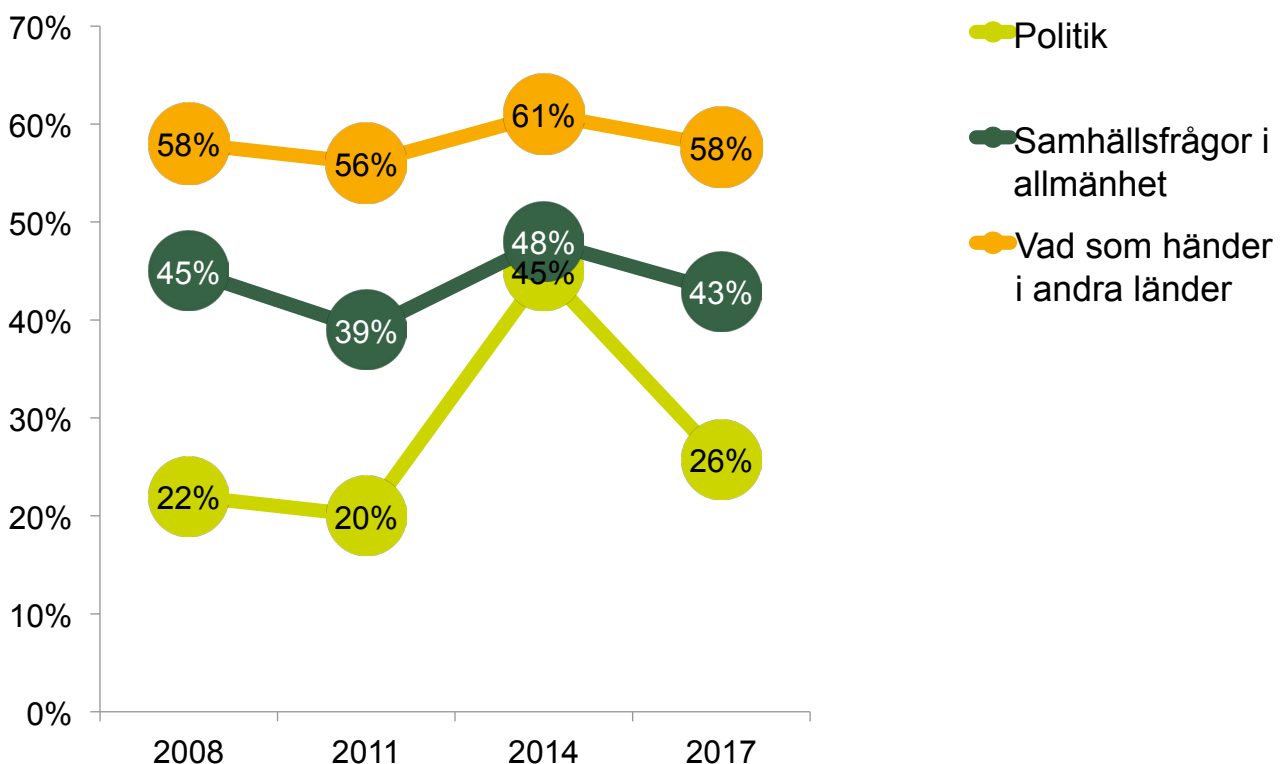

Politik och samhälle

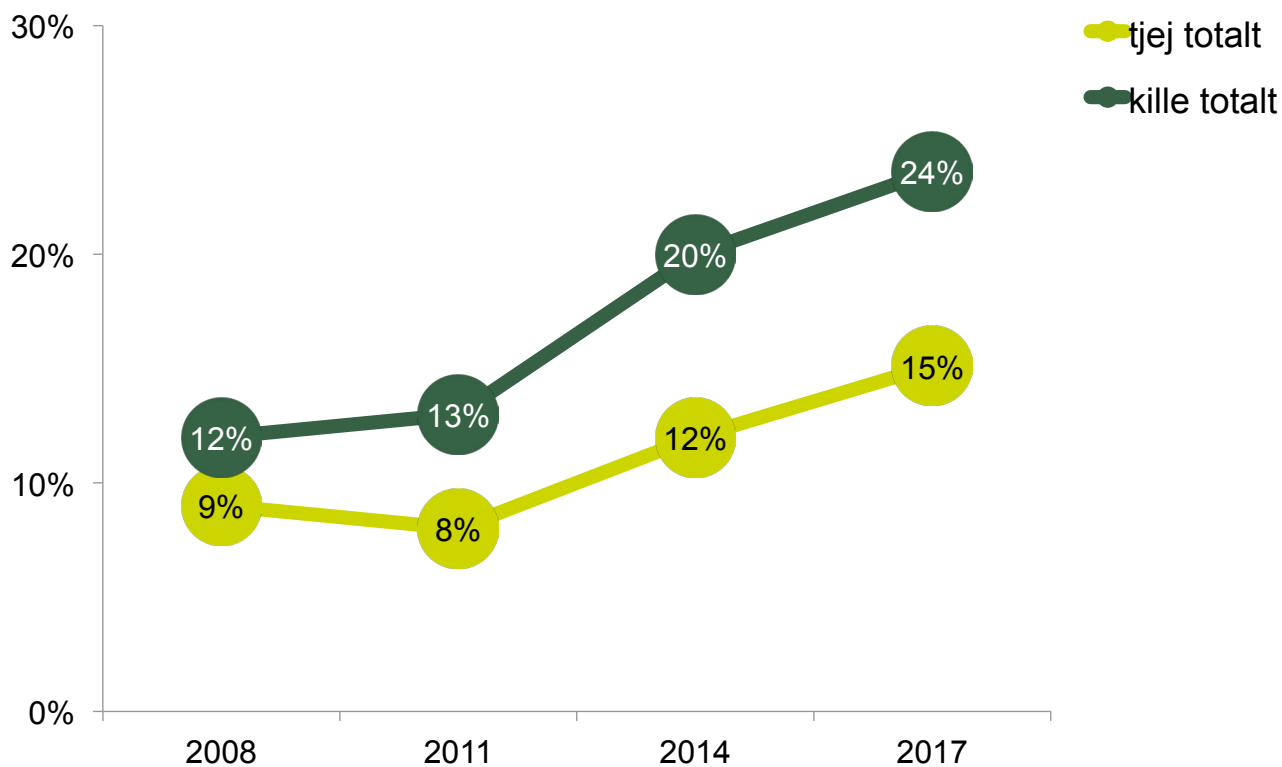
Sammanfattning

- Intresset för politik har minskat något sedan 2014. Andelen som svarar att de är intresserade av samhällsfrågor och vad som händer i andra länder är dock på en liknande nivå som år 2014.
- Sedan 2008 syns en positiv trend för andelen som ser sig ha möjligheter att påverka i kommunen. År 2008 svarade 9 % av tjejerna och 12 % av killarna att de såg sig ha mycket stora eller ganska stora möjligheter att påverka. Andelen i år är 15 % bland tjejerna och 24 % bland killarna.
- En stor andel av Nässjö-ungdomarna vill vara med och påverka i kommunen, runt 50 %. Något färre vill påverka i år jämfört med resultatet år 2014.
- Det som ungdomarna i högst utsträckning vill påverka om är saker som rör skolan, exempelvis skolmiljön, att motverka kränkningar samt bättre lärare och skolmat. Flera nämner också att de skulle vilja vara med och göra Nässjö och/eller bostadsområdet tryggare. En tätare och bättre kollektivtrafik är något som flera ungdomar också skulle vilja påverka i Nässjö.
- Internet och sociala medier är den vanligaste arenan för samhällsengagemang bland ungdomarna. Nästan 30 % av unga i årskurs 2 och 20 % av unga i årskurs 8 har gillat/delat inlägg om samhällsfrågor eller politik det senaste året.

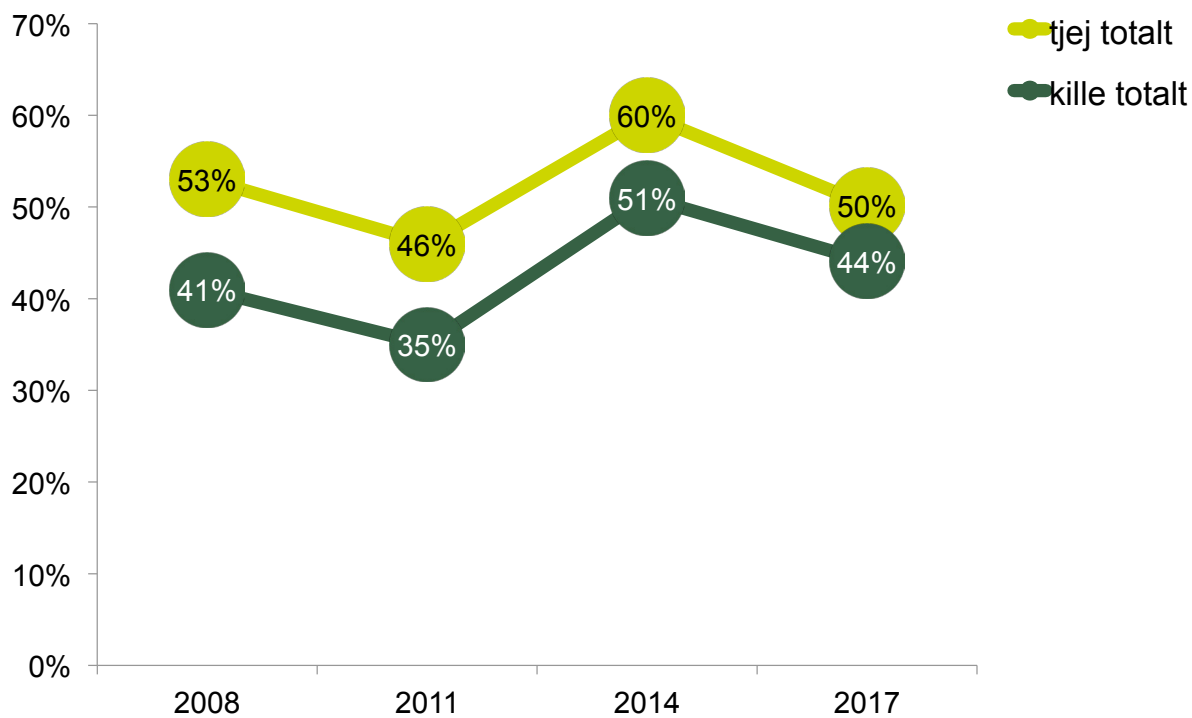
Andel som är mycket eller ganska intresserade: Totalnivå
Utveckling över tid

Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sin åsikter:
Utveckling över tid

Andel som vill påverka i kommunen: Utveckling över tid

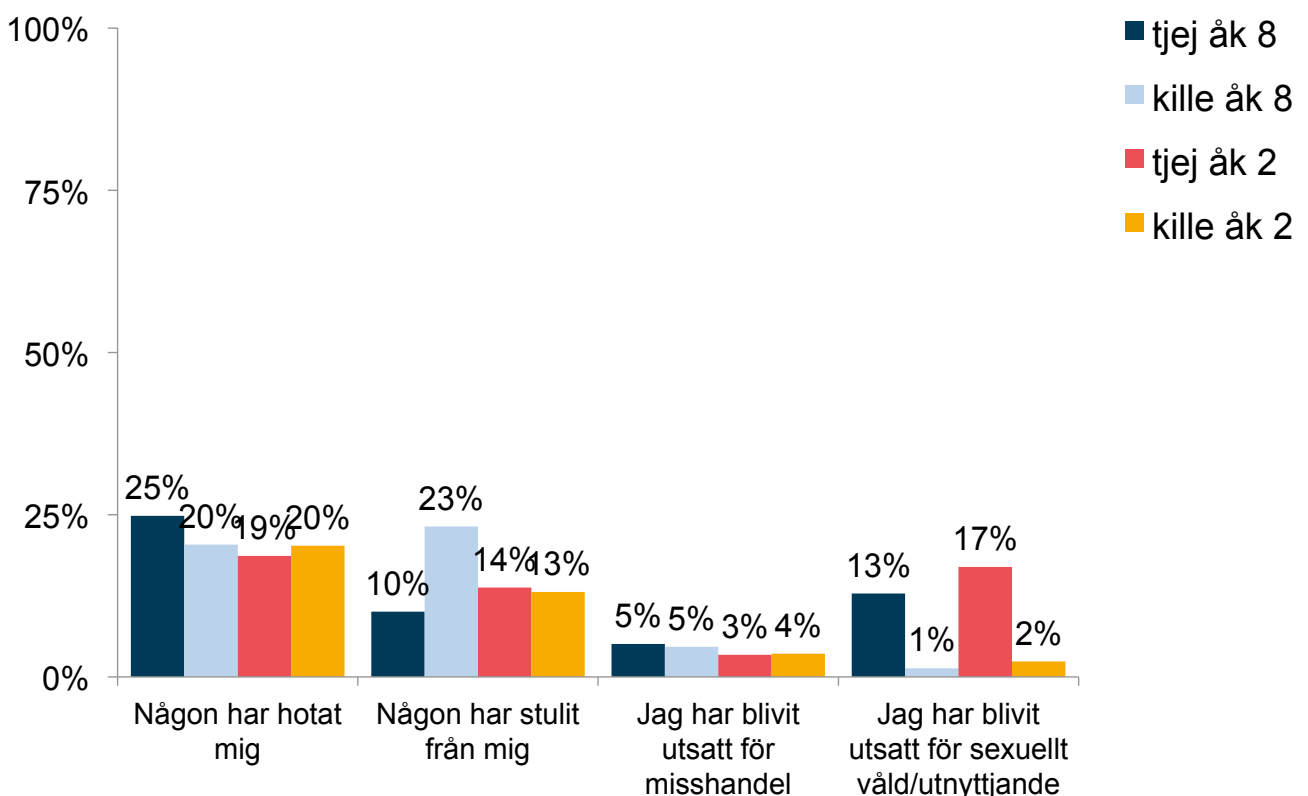

Trygghet

Sammanfattning

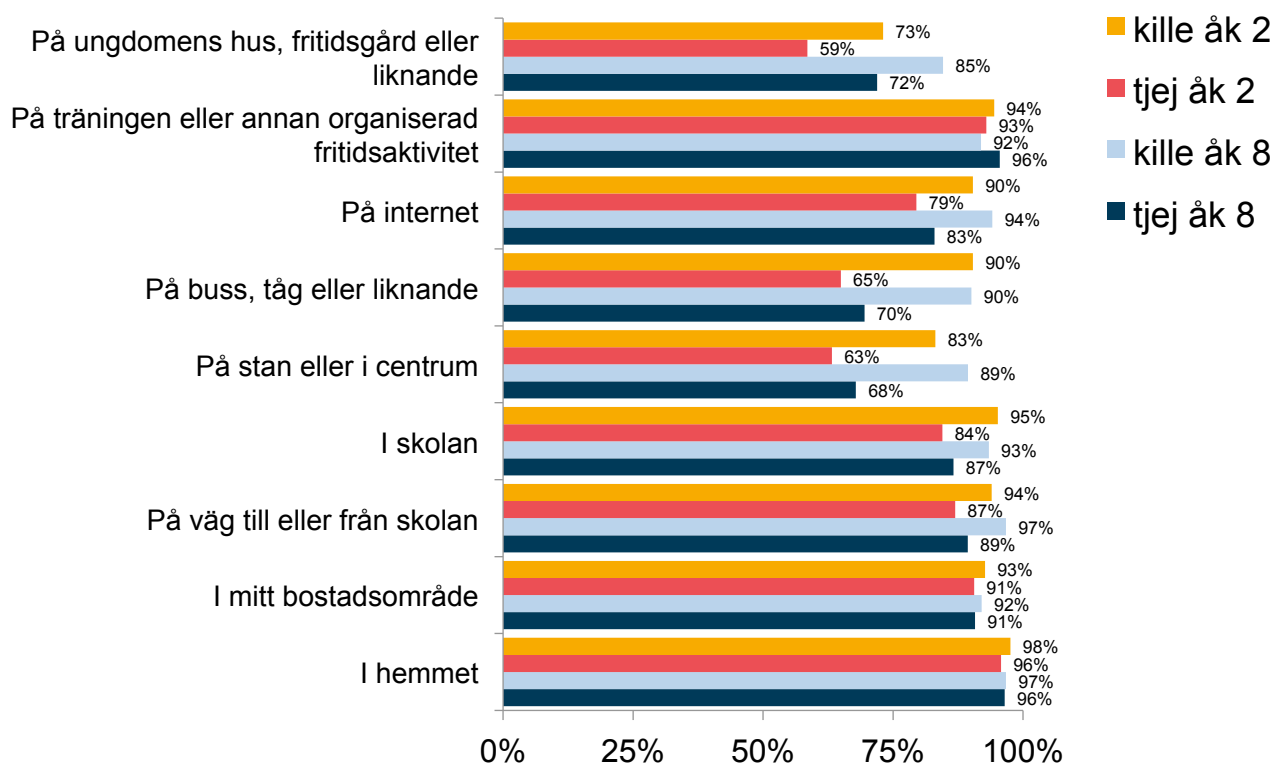
- Andelen unga som utsatts för någon otrygg situation (hot, stöld, misshandel eller sexuellt våld) under det senaste halvåret är totalt drygt 30 %. Tjejer har i klart högre grad än killar utsatts för sexuellt våld eller utnyttjande, medan högstadiekillar utsatts för stölder i klart högre grad än övriga grupper.
- En majoritet av ungdomarna i Nässjö, drygt 90 %, känner sig trygga hemma, i bostadsområdet, i skolan och på träningen. Tryggheten är dock lägre på stan/i centrum, på bussar och tåg samt på fritidsgårdarna – framför allt bland tjejerna.
- Det framgår att det finns vissa skillnader utifrån bostadsområde. Ungar som bor i Bodafors har i lägre grad än övriga svarat att de alltid eller oftast känner sig trygga i bostadsområdet. Vad som också framgår är att ungdomar som bor i Malmbäck i högre grad än unga som bor i övriga områden svarat att de alltid känner sig trygga.
- 38 % av tjejerna i årskurs 8 och 32 % av tjejerna i årskurs 2 har blivit mobbade eller trakasserade enstaka gånger eller en längre period det senaste halvåret. Andelen killar som svarar detsamma är 17 % i årskurs 8 och 10 % i årskurs 2. Det finns således en tydlig könsskillnad i denna fråga. Andelen som svarar att de utsatts för mobbning i Nässjö är på en liknande nivå som i rikssnittet, där 30 % av högstadieungdomarna och 20 % av gymnasieungdomarna svarar att de utsatts enstaka gånger eller längre period.

Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig?
Andel som svarat "ja"

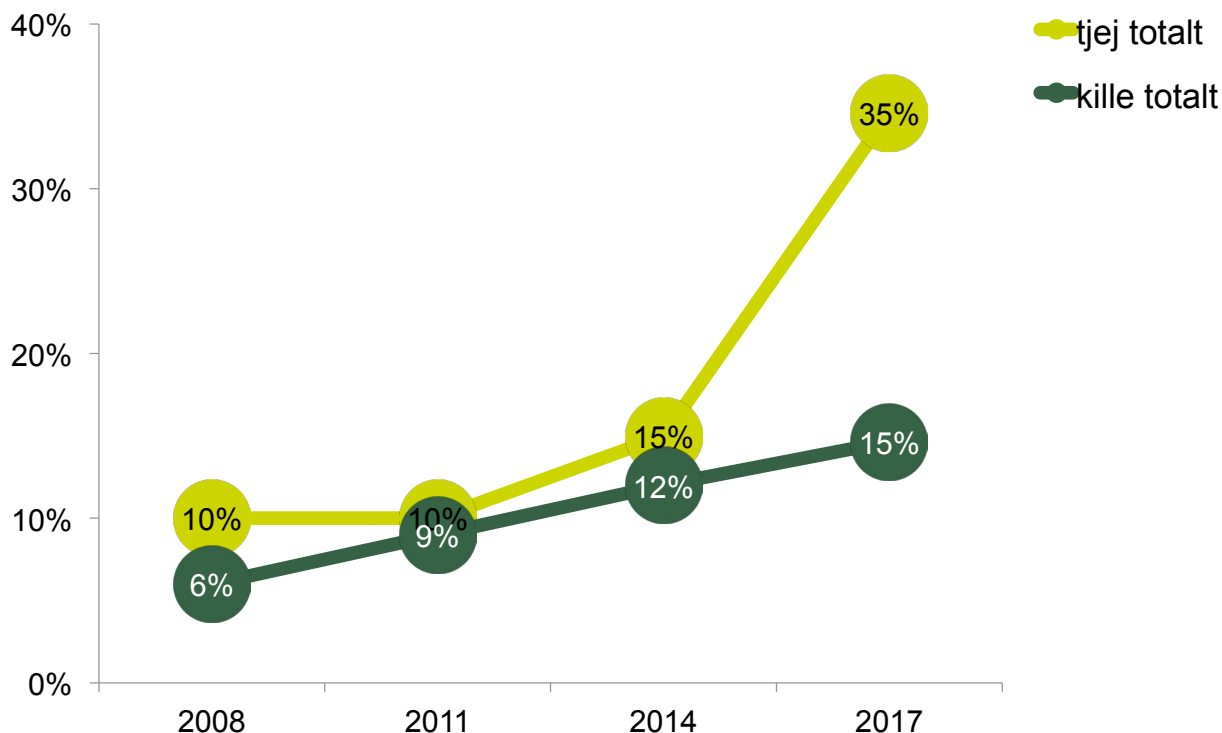

Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?*

Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

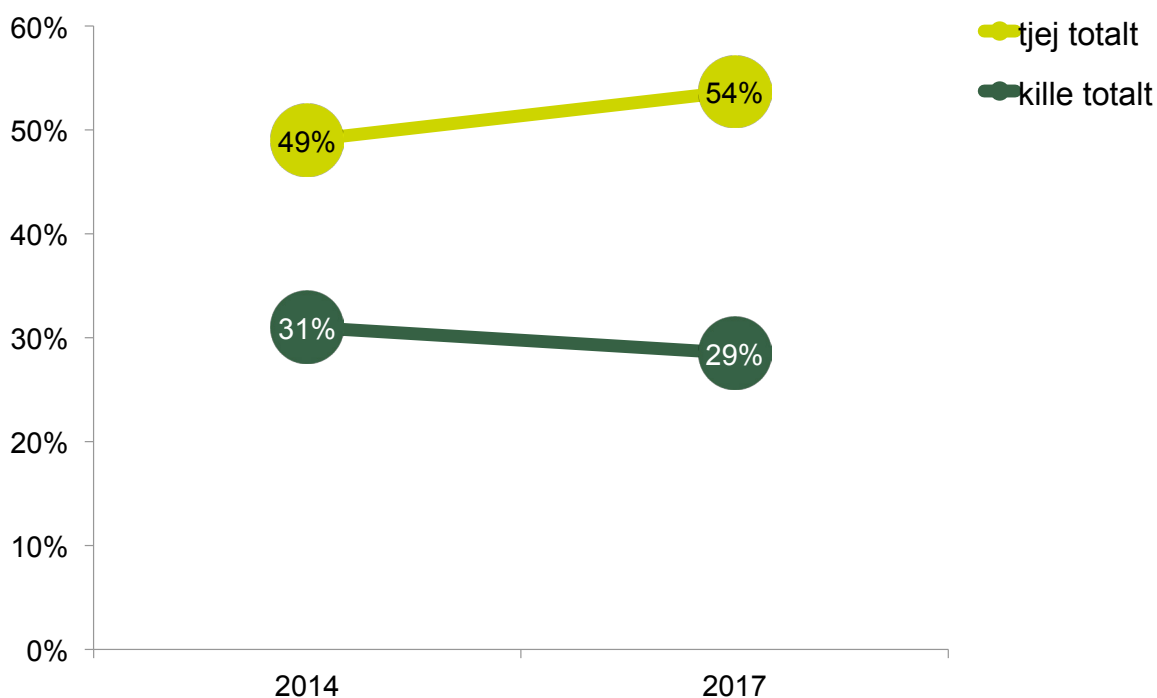

Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning
Utveckling över tid

Obs! 2014 och tidigare fanns endast alternativen "ja" och "nej". I årets enkät fanns "ja, längre period", "ja, enstaka gånger", "nej". I diagrammet ovan är dessa sammanslagna. Detta påverkar troligtvis jämförbarheten.

Andel utsatta för orättvis behandling (flera gånger + någon gång)
Utveckling över tid

Fördjupat om trygghet

Hur trygg en individ känner sig är avgörande för var och på vilket sätt individen rör sig i samhället. Trygghet kan således ses som en demokratifråga. Vad som framgått i detta avsnitt är att tjejer känner sig mindre trygga än killar på vissa platser, exempelvis på stan, i kollektivtrafiken och på fritidsgårdar. Att tjejer tenderar vara mindre trygga än killar är dock inget unikt för Nässjö, utan så ser det ut även i samhället i stort¹.

I detta avsnitt har det framkommit 15 % av killarna och 35 % av tjejerna i Nässjö svarar att de utsatts för mobbning. Det finns alltså en tydlig könsskillnad även i denna fråga. Det finns studier som visar att pojkar är mer utsatta för direkt mobbning (exempelvis våld och att saker tas från offret), medan flickor är mer utsatta för indirekt mobbning (exempelvis skvaller, ryktesspridning)². Utsatthet för verbal mobbning konstateras dock i studier vara ungefär lika stor i båda grupperna. En klar majoriteten som utsatts för mobbning eller trakasserier svarar att det skett i skolan, efterföljt av på Internet/i mobilen. Skolornas roll i att förebygga och motverka mobbning kommer således fortsatt vara central.

Nedan presenteras de samband som framkommit vid en fördjupad analys av trygghetsfrågorna.

Utsatthet för otrygga situationer och mobbning

Det framgår att de ungdomar som utsatts för otrygga situationer (hot, stöld, misshandel eller sexuellt våld), känner sig otryggare på skolan samt på träningen eller annan fritidsaktivitet. De som utsatts för mobbning känner sig otryggare på de flesta platserna, men framför allt i skolan.

De som utsatts för minst en otrygg situation eller mobbning svarar också i lägre grad än övriga att de trivs med stämningen på skolan. De finns även samband med nöjdheten kring skolmiljön. Bland de som utsatts för minst en otrygg situation svarar 56 % att de är nöjda med skolmiljön, medan andelen bland övriga 87 %.

Det framgår vidare att det inte går att se några tydliga samband vad gäller utsatthet för hot, stöld, misshandel eller sexuellt våld utifrån bostadsområde eller vilken skola man går i. Andelen som utsatts för mobbning är också förhållandevis jämn mellan skolorna.

Det framgår dock att de som är utsatta för mobbning eller otrygga situationer i högre grad än övriga svarat att de inte har någon de kan prata med om hur de mår.

”En av de främsta orsakerna till trakasserier är begränsande normer, till exempel heterosexualitet och svenskhet som norm, och att både vuxna och barn är delaktiga i normskapandet”

Skolverket 2011: Utvärdering av metoder mot mobbning

Hälsan samvarierar med alla former av utsatthet

Som vi även kommer ta upp i det fördjupade avsnittet om hälsa, är det väldigt tydligt att alla former av utsatthet samvarierar med hälsa. De som utsatts för mobbning eller otrygga situationen svarar i klart lägre grad att de mår bra. De har även mer problem med psykiska och somatiska besvär.

Vad som däremot också framgår är att de utsatta ungdomarna vill påverka i högre grad än övriga. Bland de som utsatts för mobbning vill 57 % påverka i kommunen, bland övriga 44 %. En möjlig förklaring till detta som talas om i forskning är att ungas livssituation skapar ett behov av att vilja påverka³.

¹ BRÅ 2016: Nationella trygghetsundersökningen

² SOU 2009:64: Flickor och pojkar i skolan - Hur jämställt är det?

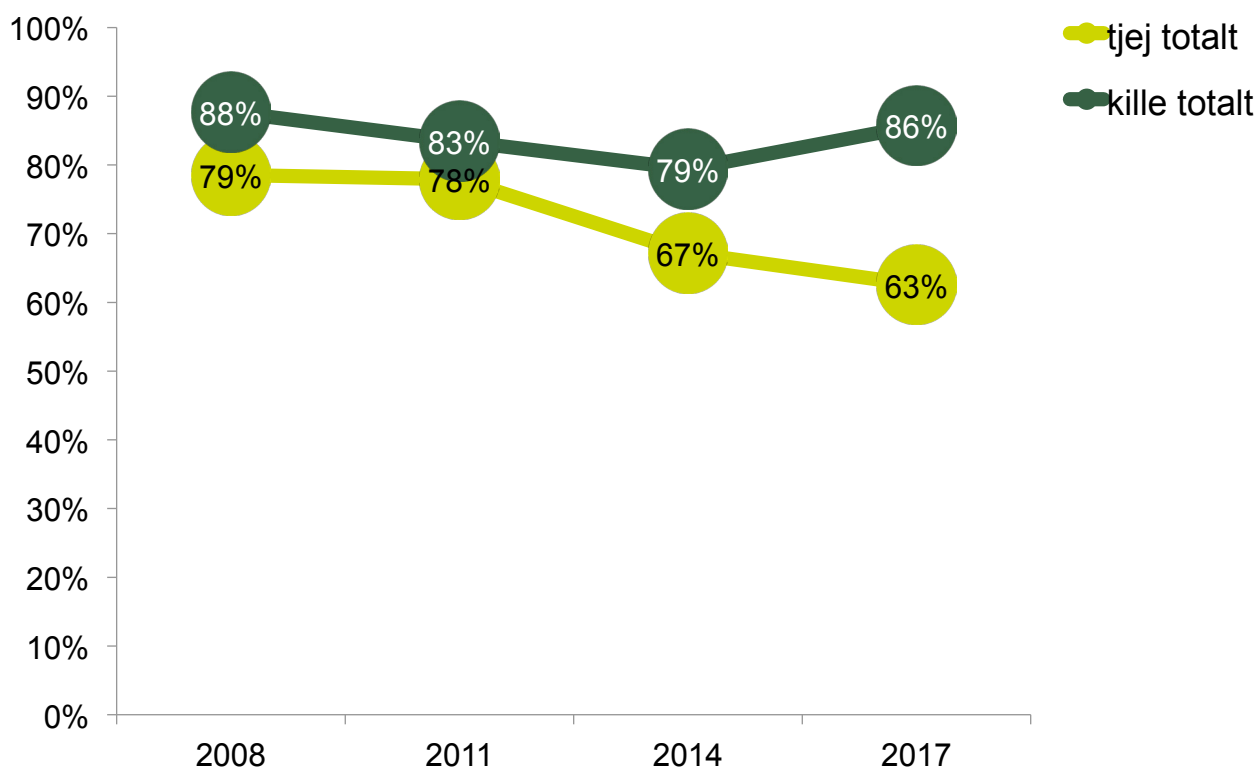
³ MUCF: Fokus 10: Om ungas in ytande

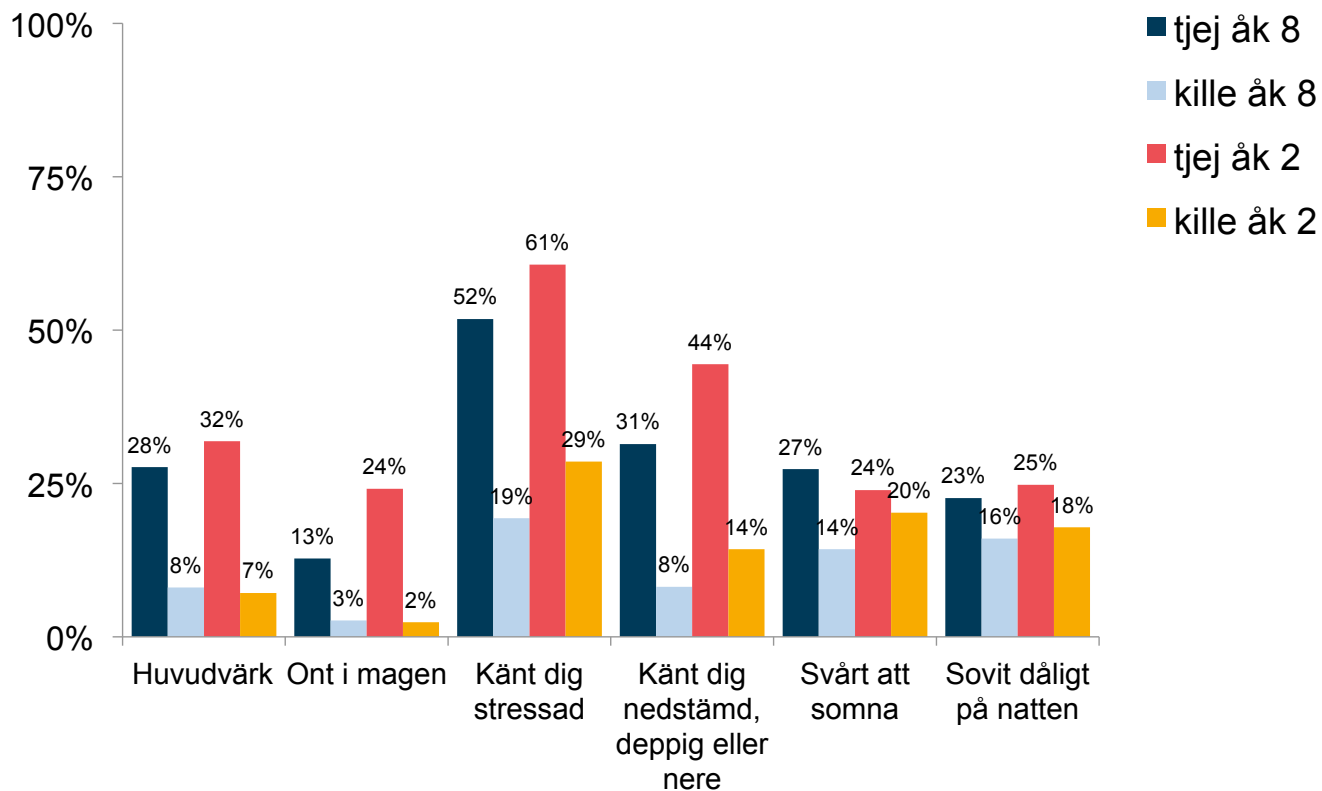
Sammanfattning

- I Nässjö svarar 79 % av högstadieungdomarna och 65 % av gymnasieungdomarna att de mår mycket eller ganska bra. I denna fråga finns det, likt föregående år, en tydlig könsskillnad. Det framgår att gymnasietjejerna mår tydligt sämre än övriga grupper. Jämfört med 2014 har tjejers självskattade hälsa gått i något negativ riktning, medan killars hälsa har gått i en positiv riktning.
- Vad gäller förekomsten av olika psykiska och somatiska besvär framgår det också tydliga könsskillnader. Tjejer rapporterar i klart högre grad att de har regelbundna besvär med stress, nedstämdhet, huvudvärk och ont i magen. Andelen killar som regelbundet stressar har varit på en jämn nivå över tid. Andelen tjejer som stressar regelbundet ökade markant mellan 2011 och 2014, för att i årets resultat vara på en liknande nivå som år 2014. Andelen tjejer i båda årskurser som upplever att de är stressade flera gånger i veckan eller oftare är i Nässjö på en liknande nivå som i riksnittet för Lupp 2017. Däremot är andelen killar på gymnasiet som stressar flera gånger i veckan eller oftare på en klart lägre nivå i Nässjö. I årets riksnitt svarar 48 % av gymnasiekillarna att de stressar regelbundet, i Nässjö är motsvarande siffra bland gymnasiekillarna 29 %.
- Närmare 90 % av ungdomarna i årskurs 8 tränar minst en gång i veckan. I årskurs 2 är andelen något lägre, då 73 % av tjejerna och 85 % av killarna anger att de tränar en gång i veckan eller oftare. Andelen killar och tjejer som regelbundet tränar har varit på en relativt jämn nivå över åren. En något lägre andel tränar dock regelbundet i år jämfört med år 2008.
- Andelen som röker minst en gång i veckan är på en liknande nivå som år 2014. Däremot har andelen som svarat att de aldrig röker ökat något på gymnasiet. Andelen som aldrig dricker alkohol (starköl, vin, sprit m.m.) har även ökat något i båda åldersgrupper sedan år 2014, vilket är en positiv utveckling.
- Vad gäller frågan om hur ofta ungdomarna dricker starkare alkohol, svarar 60 % av tjejerna och 51 % av killarna i årskurs 2 att de dricker minst en gång per månad. Om man jämför andelen som svarat att de aldrig dricker starkare alkohol framgår det att denna andel har ökat sedan år 2014. Då svarade 88 % av unga i årskurs 8 och 39 % av unga i årskurs 2 att de aldrig dricker alkohol.
- 5 % av högstadieungdomarna och 4 % av gymnasieungdomarna svarar att de en eller flera gånger har använt narkotika. Denna fråga ställdes år 2014 enbart i enkäten för unga 16-19 år. Då svarade 5 % av Nässjö-ungdomarna i årskurs 2 att de en eller flera gånger använt narkotika. Det är således en liknande andel som i årets resultat.

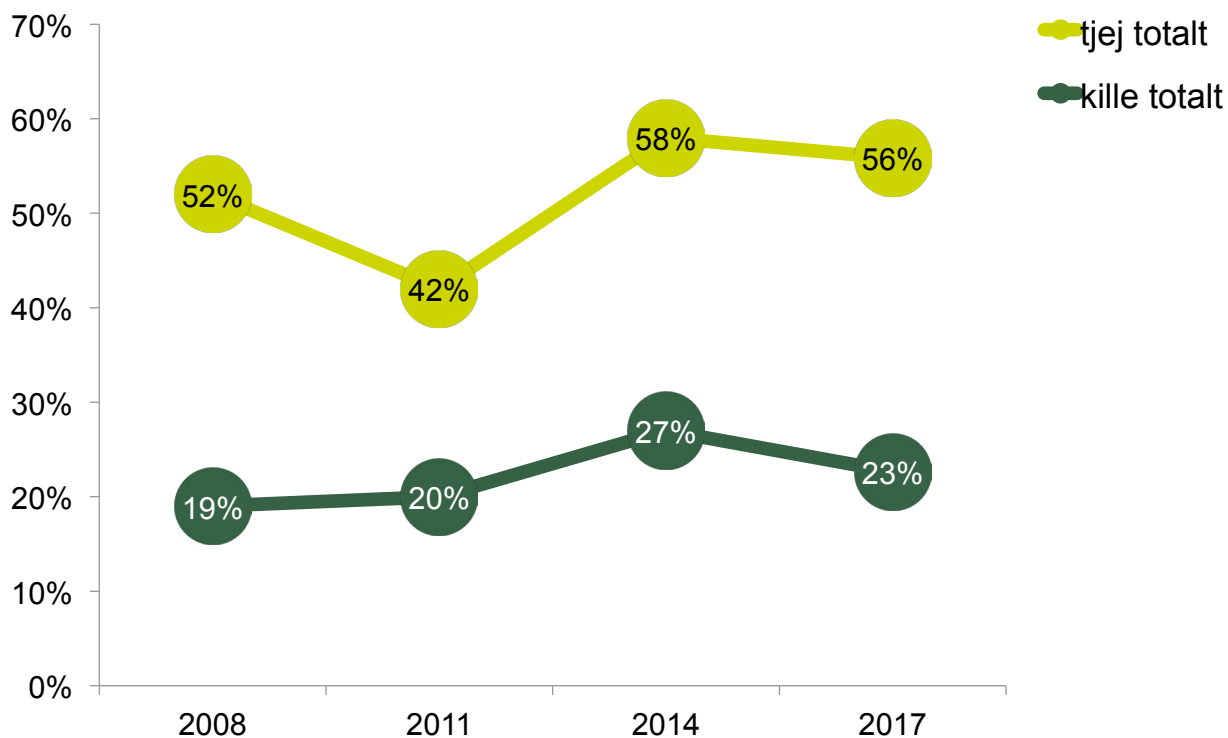
Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra
Utveckling över tid

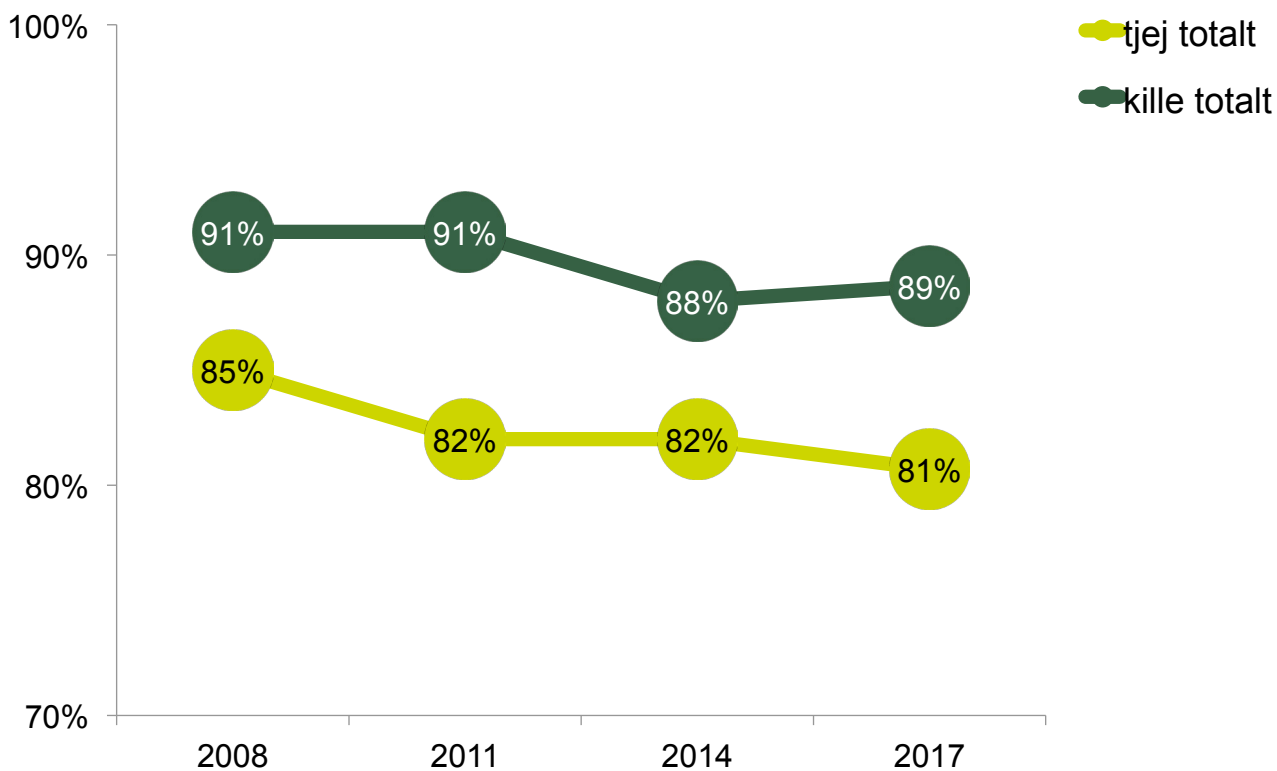
Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

Andel som svarat att de känner sig stressade flera gånger i veckan eller oftare:
Utveckling över tid

Andel som tränar så de svettas eller blir andfådda, minst en gång i veckan: Utveckling över tid

Fördjupat om hälsa

Nedstämdhet samvarierar med flera faktorer

I lupp-enkäten är frågan om hur ofta man känner sig nedstämd den som bäst kan ge en indikation för psykisk hälsa. Vid sambandsanalyser framgår att det inte finns någon koppling till frågorna om arbete, men att det samvarierar med väldigt många andra frågor. Ekonomi, funktionsnedsättning, utsatthet för mobbing och otrygga situationer är frågor som tydligt samvarierar med nedstämdhet. De ungdomar som oroar sig för familjens ekonomi eller är missnöjda med sin egen ekonomi, de unga som har en funktionsnedsättning och de som utsatts för mobbing, hot eller våld är nedstämda i klart högre grad än övriga ungdomar.

Det framgår också att de ungdomarna som regelbundet är nedstämda har ett lägre förtroende för vuxna än övriga unga. De hoppar över måltider i högre grad och tränar regelbundet i lägre grad. Det finns även ett samband med alkoholanvändning, där de som är nedstämda oftare dricker alkohol än de som inte är nedstämda.

Gymnasietjejnars hälsa

Eftersom gymnasietjejnars svar på frågorna som rör hälsa utmärker sig extra mycket, har hälsofrågorna i denna grupp analyserats fördjupat. Genom att titta på hur gymnasietjejer som mår bra jämfört med gymnasietjejer som inte mår bra har svarat framkommer en del intressanta samband.

Det framgår att det finns samband som rör synen på fritidssituationen. De gymnasietjejer som mår dåligt svarar i högre grad att det saknas fritidsaktiviteter och de anger i högre grad än gymnasietjejer som mår bra att det finns hinder för fritiden, som handlar om ekonomi och avstånd/kollektivtrafik. Det framgår också att de tjejer som mår sämre i högre grad har svarat att de träffar sina kompisar på sociala medier på internet.

De gymnasietjejer som inte mår bra har också utsatts för mobbing i klart högre grad än övriga gymnasietjejer. Utsattheten samvarierar alltså tydligt med hälsan även inom denna specifika grupp. Den grupp tjejer som inte mår bra hoppar över måltider i högre grad och tränar regelbundet i lägre grad än övriga gymnasietjejer.

Det finns inga skillnader som rör frågorna om tobak, alkohol eller narkotika. Det finns inte heller några tydliga skillnader i frågorna om arbete. De gymnasietjejer som mår bra och de som mår dåligt har ett extrajobb i lika hög grad. De som svarar att de mår dåligt har dock i högre grad än övriga gymnasietjejer svarat att de sökt ett sommarjobb i somras, men att de inte lyckades få ett.

Förklaringar till varför tjejer mår sämre och lider av psykosomatiska symtom i större utsträckning än killar är omdiskuterat och det saknas till viss del forskning på området. Delvis förklaras skillnaderna av att tjejer i flera avseenden har en socialt mer utsatt livssituation än vad killar har. Det konstateras dock även att den sociala bakgrunden inte räcker för att förklara de stora skillnaderna gällande ohälsa. Könroller nämns också som något som spelar in; flickor oroar sig mer för utseende, vikt och kroppsform än vad pojkar och unga män gör. Flickor oroar sig även mer för bland annat sina relationer och skolarbetet, vilket skulle kunna förklara en del i skillnaderna. Vad som även är viktigt att väga in är att könsnormer och mönster påverkar hur vi pratar om samt hanterar psykisk ohälsa. Därav kan det finnas ett mörkertal vad gäller killars psykiska ohälsa.

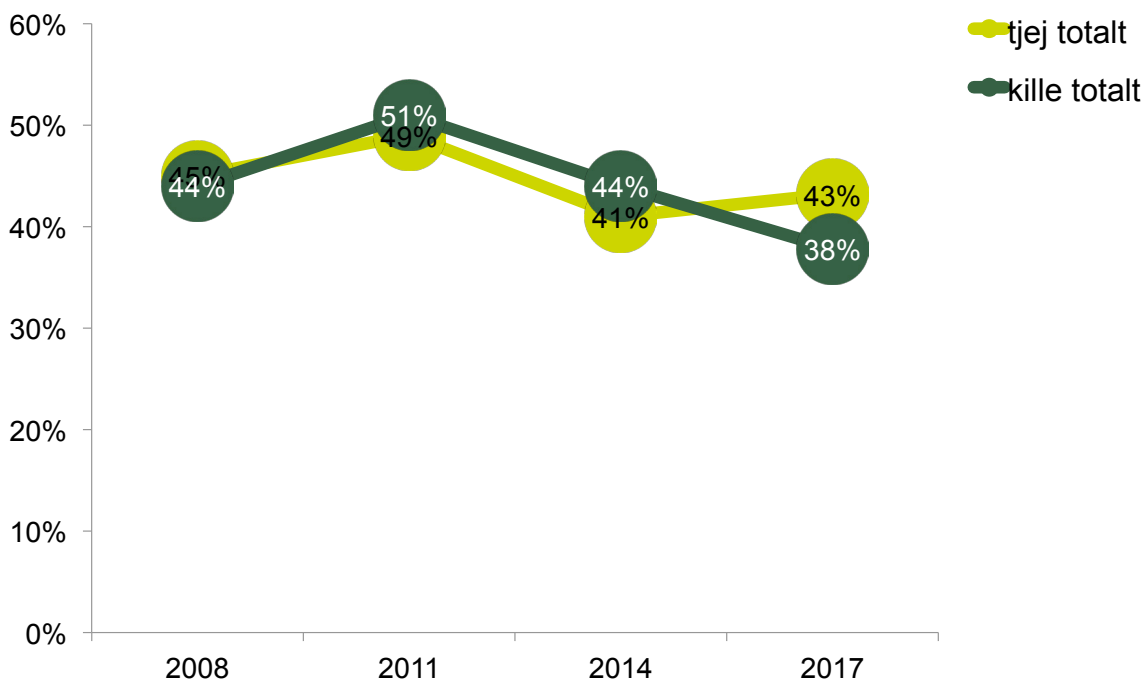
I Bris årsrapport från 2016 om barn psykiska ohälsa konstaterar man att det inte finns någon enkel förklaring till varför den psykiska ohälsan bland barn och unga ökat, och här betonas att både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder behövs. Vad som också lyfts fram i rapporten är att det är viktigt att arbeta för alla barns rätt till likvärdig vård, att minska ungas utanförskap på arbetsmarknaden samt att man behöver få mer kunskap om hur man i skolan kan förebygga barns psykiska ohälsa. Starkare skydd från samhället för de barn vars föräldrar brister i omsorg är också något som Bris anser behöver prioriteras.

Sammanfattning

- 13 % av ungdomarna i årskurs 8 har ett extrajobb. I årskurs 2 är motsvarande siffra 39 %. Det är klart fler tjejer än killar i årskurs 2 som har ett extrajobb. Andelen tjejer med ett extrajobb har ökat mellan åren 2014 och 2017. Andelen killar med sommarjobb är dock på en liknande nivå som år 2014. Andelen som har ett extrajobb är lägre i gruppen med utomeuropeisk bakgrund (11 %) jämfört med övriga (26 %).
- 79 % av ungdomarna i årskurs 2 hade ett sommarjobb i somras. Motsvarande andel i årskurs 8 är 15 %. En andel mellan 8-12 % svarar att de sökte ett sommarjobb, men att de inte lyckades få ett. Andelen unga som haft ett sommarjobb den senaste sommaren har varit på en relativt jämn nivå, runt 40 %, sedan 2008.
- Gymnasieungdomarna tillfrågades om deras inställning till eget företagande. 3 % av tjejerna och 1 % av killarna svarar att de redan har startat ett företag. Vidare svarar 48 % av tjejerna och 62 % av killarna att de skulle kunna tänka sig att starta företag i framtiden.

Andel med sommarjobb den senaste sommaren Utveckling över tid

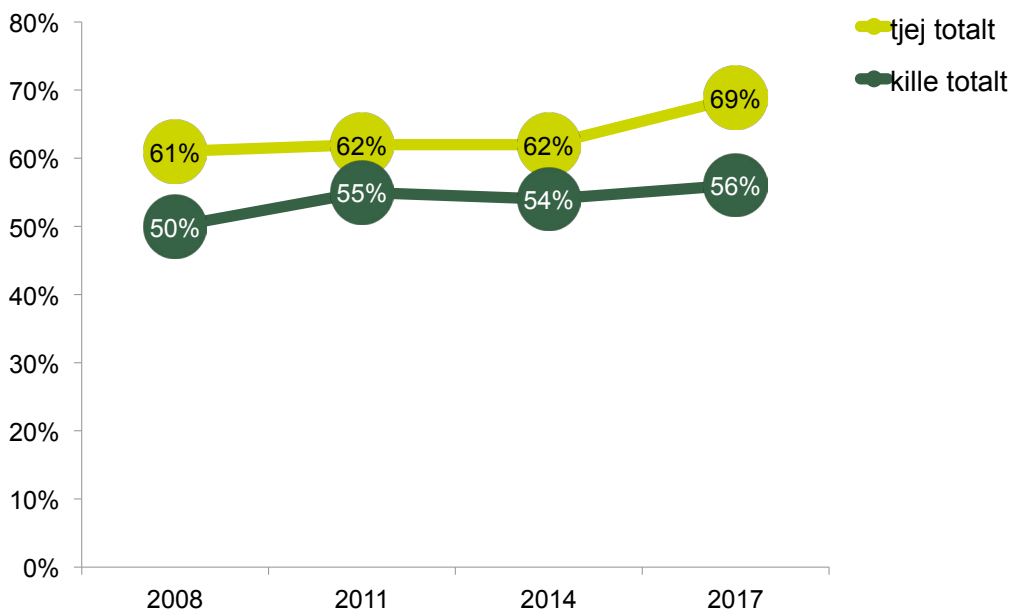

Sammanfattning

- 5 % svarar att de tror att de kommer flytta från kommunen. Bland ungdomarna i årskurs 2 är andelen som tror att de kommer flytta högre, speciellt bland tjejerna. 93 % av tjejerna och 84 % killarna i årskurs 2 tror att de kommer flytta. Andelen som tror de kommer flytta från kommunen har varit relativt jämn över tid.
- 90 % av ungdomarna i båda årskurserna svarar att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden. Killar är något mer positiva till framtiden än vad tjejer är, men skillnaderna är små.

Andelen som tror de kommer flytta över tid*

*Andelen ja-svar redovisas över tid. Observera att svarsalternativen på frågan 2014 och tidigare varit ja/nej/vet inte, för att i år vara ja/nej/har inte tänkt på det

Hur ser du på framtiden?

